

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, XXX
[...] (2023) XXX final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

Poročilo državljanek in državljanov

Spremni dokument

k predlogu priporočila Sveta

„Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar

{COM(2023) 719 final} - {SWD(2023) 719 final}

1. Uvod.....	2
2. Poročilo državljanek in državljanov z državljanskega foruma Evropske komisije o učni mobilnosti.....	3
2.1 Forum	3
2.2 Priporočila	3
2.3 Naslednji koraki	4
Priloga 1: Končna priporočila evropskega državljanskega foruma o učni mobilnosti.....	6

1. UVOD

Ta delovni dokument služb Komisije je spremni dokument k predlogu Komisije za priporočilo Sveta „Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar ter vključuje poročilo državljanek in državljanov z državljanskega foruma Evropske komisije o učni mobilnosti. V prilogi je navedenih 21 končnih priporočil državljanek in državljanov, podanih v okviru dela državljanskega foruma.

2. POROČILO DRŽAVLJANK IN DRŽAVLJANOV Z DRŽAVLJANSKEGA FORUMA EVROPSKE KOMISIJE O UČNI MOBILNOSTI

Komisija se je na podlagi končnih priporočil Konference o prihodnosti Evrope v sporočilu Uresničevanje vizije s konkretnimi ukrepi (z dne 17. junija 2022) zavezala, da bo državljskim forumom omogočila, da pred pripravo nekaterih ključnih predlogov politik o njih razpravljajo in izdajo priporočila.

Tretji forum v okviru te **nove generacije državljskih forumov**¹ je na temo **učne mobilnosti** med 5. marcem 2023 in 30. aprilom 2023 organiziral Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo skupaj z Generalnim direktoratom za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje ter Generalnim direktoratom za komuniciranje.

Forum je bil sklican v okviru pripravljalnega dela za **predlog priporočila Sveta o učni mobilnosti, da bi se Komisija seznanila s stališči državljskih forumov** ter prejela njihova priporočila.

2.1 Forum

Na forumu je **sodelovalo** 142 naključno izbranih državljskih forumov, ki so odražali raznolikost EU z vidika starosti, spola, socialno-ekonomskega okolja, izobrazbe in geografije (državljanstvo in prebivališče v mestu/na podeželju). Državljske forumov in državljski forumovi so se sestajali tri konce tedna, da bi oblikovali priporočila o tem, kako lahko Evropska unija uresniči priložnosti za učno mobilnost za vse.

Pomagali so jim poklicni moderatorji in posredniki, strokovnjaki Komisije in odbor za znanje, vključno z zunanjimi strokovnjaki.

Razprave v okviru foruma so bile osredotočene na opredelitev ciljnih skupin za učno mobilnost, pa tudi na izzive in ovire pri dostopu do učne mobilnosti. Državljske forumov in državljski forumovi so izmenjali zamisli in stališča o tem, kako te ovire odpraviti, kar je bilo združeno v končna priporočila.

2.2 Priporočila

Državljske forumov in državljski forumovi so v okviru treh sej foruma o učni mobilnosti pokazali **visoko raven zavezanosti in angažiranosti** za oblikovanje priporočil za zagotovitev, da bodo priložnosti za učno mobilnost dostopne vsem. Da bi bolje razumeli, kako delujejo obstoječe sheme učne mobilnosti, zlasti program Erasmus+, ter kaj so ključne ovire in ključni dejavniki za učno mobilnost, so postavili veliko vprašanj, ki so jih nato obravnavali strokovnjaki. V obdobju med posameznimi seji so številni državljske forumov in državljski forumovi podrobneje raziskali temo učne mobilnosti, med drugim so se obrnili na svoje lokalne skupnosti, šole in druge izobraževalne institucije.

21 priporočil, ki jih je predložil forum in so navedena v prilogi, temelji na celovitem pristopu k spodbujanju učne mobilnosti s strani držav članic in Komisije. V petih priporočilih sta poudarjena pomen **vključujočih sistemov izobraževanja in usposabljanja** ter potreba, da vsi zadevni akterji prispevajo k zagotovitvi, da lahko vsakdo uživa prednosti Evrope brez meja ne glede na starost, raven izobrazbe, okolje in finančna sredstva. Posebni ukrepi vključevanja veljajo za ključni dejavnik, ki omogoča **širšo in bolj raznoliko udeležbo** v programih učne mobilnosti.

¹ Leta 2023 sta potekala še dva druga državljska foruma o živilskih odpadkih oziroma virtualnih svetovih.

Med razpravami so državljanke in državljani poudarili pomanjkanje ozaveščenosti zlasti med učečimi se odraslimi in prikrajšanimi učečimi se o obstoječih priložnostih za učno mobilnost, ki so jim na voljo. Zato je bil v petih priporočilih poudarjen pomen **vzpostavitve stika in zagotovitve ciljno usmerjenih informacij** na ravni, ki je najbližja učečim se vseh starosti, vključno s prikrajšanimi učečimi se. Štiri priporočila pripisujejo znaten pomen tudi izboljšanju **učenja jezikov**, med drugim z uporabo novih tehnologij, kot ključnemu omogočitvenemu dejavniku za učno mobilnost.

Tri priporočila zadevajo **učno mobilnost zaposlenih**, preostala štiri priporočila pa obravnavajo priznanje **vloge pedagoških delavcev** pri organizaciji učne mobilnosti, **globlje povezovanje sektorja poklicnega izobraževanja in usposabljanja** po vsej EU, **bolj zeleno učno mobilnost** in bolj **uravnoteženo porazdelitev destinacij učne mobilnosti**.

2.3 Naslednji koraki

V **predlogu Komisije za priporočilo Sveta so upoštevana priporočila** državlanskega foruma. Cilj predloga je **razširiti področje uporabe priložnosti za učno mobilnost** na učeče se, pedagoške delavce in osebje vseh starosti v šolskem izobraževanju, mladinskih izmenjavah v okviru poklicnega izobraževanja in usposabljanja, v visokošolskem izobraževanju in izobraževanju odraslih ter podpreti njihov prehod na trg dela in poklicno mobilnost. V predlogu je tudi **velik poudarek na vključujoči mobilnosti**. Zato je predlog dobro usklajen s priporočili državljanek in državljanov, zlasti glede razširitve priložnosti za učno mobilnost za ljudi vseh starosti in vseh socialno-ekonomskih okolij ter spodbujanja nediskriminacije in zagotavljanja prilagojene finančne podpore. Čeprav so priložnosti za učno mobilnost za te skupine in posebni ukrepi vključevanja za ljudi z manj priložnostmi že na voljo v okviru programa Erasmus+, je cilj predloga Komisije zagotoviti še več priložnosti za vse učeče se v najrazličnejših čezmejnih shemah učne mobilnosti.

V predlogu Komisije je poudarjen tudi pomen **krepitve učenja jezikov** na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja, da se omogočijo priložnosti za učno mobilnost. Na ta način je obravnavano priporočilo državlanskega foruma o večjezični Evropi v vsakdanjem življenju.

Prav tako želi Komisija poudariti pomen **zagotovitve ciljno usmerjenih in pravočasnih informacij**, ki so jo priporočili državljanke in državljani, da bi med drugim države članice spodbudili k uvedbi promotorjev učne mobilnosti. Zato je njen predlog dobro usklajen s priporočili državljanek in državljanov o informacijskih centrih in storitvah, ambasadornih za mobilnejšo Evropo ter mentorjih za dobrodošlico v državi gostiteljici.

Komisija namerava v skladu s priporočilom državlanskega foruma za priznanje vloge pedagoških delavcev v učni mobilnosti **spodbujati priznanje in nagrajevanje dela osebja, ki pripravlja in izvaja projekte učne mobilnosti**. Cilj predloga Komisije je tudi, da **učna mobilnost postane bolj okoljsko trajnostna**, med drugim s spodbujanjem držav članic, naj potovanje z bolj trajnostnimi prevoznimi sredstvi z destinacij učne mobilnosti in na te destinacije ter v obdobjih mobilnosti vključijo kot sestavni del izkušnje učne mobilnosti.

Del priporočil foruma je tudi že vsaj deloma obravnavan s **programom Erasmus+ za obdobje 2021–2027 in drugimi programi EU**. Na primer, kar zadeva priporočilo o omogočanju učne mobilnosti za družine, nekatere nacionalne agencije Erasmus+ zagotavljajo dodatek k nepovratnim sredstvom za individualno podporo za študente z otroki. **Spletna jezikovna podpora** je na voljo vsem udeležencem v aktivnostih mobilnosti v okviru programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota. Pobuda **ALMA**, ki jo financira Evropski socialni sklad plus, zagotavlja nadzorovano pridobivanje **delovnih izkušenj v drugi državi članici EU** za prikrajšane mlade v starosti od 18 do 29 let.

Komisija na vrhu o izobraževanju na visoki ravni, ki bo 30. novembra, načrtuje organizacijo dogodka, namenjenega povratnim informacijam, na katerem bo udeležence državljanskega foruma seznaniła z izvajanjem njihovih priporočil.

**PRILOGA 1: KONČNA PRIPOROČILA EVROPSKEGA DRŽAVLJANSKEGA FORUMA O UČNI
MOBILNOSTI**

Izjava o omejitvi odgovornosti: stališča, predstavljena v tem poročilu, niso stališča Evropske komisije, temveč so stališča državljanek in državljanov, ki so sodelovali na forumu. V nobenem primeru ga ni mogoče obravnavati kot uradno stališče Komisije ali njenih služb.

Priporočilo 1

Sporazumevalni jezik (lingua franca) kot orodje za učno mobilnost

Angleščina se je v EU uveljavila kot sporazumevalni jezik. Je enostavno in običajno sredstvo komunikacije. EU bi morala zato priporočiti, da države članice angleščino učijo kot prvi tuji jezik. EU bi morala države članice podpreti pri vzpostavitvi, subvencioniranju in financiranju programov za tiste, ki se želijo učiti angleščine. Take programe bi bilo treba podpreti tako v šolah kot zunaj njih. Zunaj šol bi bilo treba ponuditi cenovno ugodne tečaje angleščine za ljudi vseh starosti. O programih bi bilo treba učinkovito obveščati in spodbujati ljudi k učenju angleščine.

Utemeljitev

Skupni sporazumevalni jezik olajšuje izmenjave med narodi in kulturami. To ni v nasprotju z večjezično Evropo. Angleščina je enostavna za učenje in je že zelo razširjena, zlasti med mladimi.

Priporočilo 2

Večjezična Evropa v vsakdanjem življenju

Pomembna značilnost EU so njeni številni jeziki. Učenje jezikov širi duha. Zaradi tega priporočamo podporo večnacionalnim in večjezičnim projektom. Ne le v šolah, temveč tudi zunaj njih. To je mogoče uresničevati s podpiranjem izmenjav, zlasti učiteljev in študentov na praksi. Ljudi bi bilo treba spodbujati k učni mobilnosti. Ti projekti bi morali biti usmerjeni na udeležence izmenjav, zlasti učitelje in študente na praksi, ki izkoriščajo učno mobilnost. Ljudi je mogoče k učenju več jezikov spodbujati tudi z zagotavljanjem financiranja EU. Informacije o obstoječih in morebitnih projektih je treba bolje oglaševati in komunicirati.

Utemeljitev

Učitelji bi morali imeti možnost razširiti svoja obzorja z izkušnjo učne mobilnosti in te izkušnje deliti z drugimi po vrnitvi v svoje šole. Z udeležbo v učni mobilnosti se ustvarja trdna podlaga za poučevanje jezikov. Znanje številnih jezikov olajša spoznavanje različnih držav in kultur. Tako je bolj verjetno, da bodo udeleženci izkusili raznolikost Evrope. Cenovno ugodni in enostavno dostopni programi lahko pomagajo podpreti in spodbuditi ljudi vseh starostnih skupin k učenju več jezikov.

Priporočilo 3

Širitev obstoječih programov učne mobilnosti za ljudi vseh starosti in socialno-ekonomskih slojev

Priporočamo, da EU zagotovi okvir za sheme učne mobilnosti, ki zajema ljudi vseh starosti. Lahko bi bil usmerjen na ljudi ali skupine, ki se zanimajo za učno mobilnost, vendar niso del formalne institucije. To na primer vključuje brezposelne ali iskalce zaposlitve ali ljudi iz socialno-ekonomsko šibkejših okolij. Vendar okvir ne bi smel biti omejen na te skupine.

Obstoječe programe, kot sta na primer program Evropska solidarnostna enota ali pobuda DiscoverEU, bi bilo treba razširiti na ljudi vseh starosti in jih spodbujati prek platforme. Ljudje, ki se odločijo za učno mobilnost, bi v idealnem primeru morali imeti možnost bivanja v zasebnih nastanitvah. Stroški tako ostajajo nizki, vzpostavljata pa se boljša povezava in razumevanje tujih kultur in jezikov. Vsi državljani EU bi morali imeti možnost prijaviti se v ta program. Imeti bi morali možnost, da se prijavijo za vsak primer posebej, z jasno navedbo učnih ciljev.

Utemeljitev

Na ta način se v vseh slojih družbe krepijo evropska identiteta ter skupne norme in vrednote. Zlasti ljudje, ki zaradi okolja, iz katerega prihajajo, nimajo močne družinske ali družbene podpore, lahko v razširjenem programu doživijo bližino različnih kultur in jih tako bolje razumejo.

Priporočilo 4

Spodbujanje globalnega povezovanja sektorja poklicnega usposabljanja po vsej EU

Priporočamo, da Evropska unija zagotovi boljši sistem spodbud za akterje v sektorju poklicnega usposabljanja za širjenje znanja o obstoječih priložnostih in dostopu do njih. Ti akterji so med drugim poklicne šole, pripravniki, obrtna združenja in sektorski organi, kot so nacionalne trgovinske in industrijske zbornice.

Da bi obstoječi centri poklicne odličnosti vzpostavili boljši sistem spodbud, bi morali biti bolj prepoznavni in v večji meri spodbujati učno mobilnost. Zgoraj navedeni akterji bi morali vzpostaviti globalje povezano omrežje, da se zmanjšajo ovire za dostop in izboljša kakovost poklicnega usposabljanja.

Utemeljitev

Izboljšati želimo kakovost evropskega poklicnega usposabljanja, zlasti na ključnih prednostnih področjih, kot so zeleni prehod, varnost informacijske tehnologije, komunalne storitve in zdravstvo. Hkrati bi z vzpostavitvijo stalnega in bolj praktičnega omrežja tudi manjša podjetja imela boljši dostop do učne mobilnosti. S tem bi se tudi ohranjala kakovost poklicnega usposabljanja. Z izvajanjem tega priporočila bi se hkrati dvignila splošna raven naborov spretnosti v EU in ustvaril nekakšen priliv možganov v državah članicah.

Priporočilo 5

Omogočanje učne mobilnosti za družine

Priporočamo, da EU vzpostavi pilotni program za medgeneracijsko učno mobilnost, ki številnim družinskim članom omogoča skupno izkušnjo mobilnosti in tako obravnava različne oblike družin.

Priporočamo, da se uvede nov pilotni projekt, po možnosti v okviru obstoječega programa, v katerem bodo upoštevane osebe z otroki. Pilotni projekt bi bilo treba oceniti glede na njegovo učinkovitost, da se odloči o njegovi morebitni razširitvi.

Utemeljitev

Ta ukrep spodbuja medgeneracijski dialog po vsej EU kot del njenih programov mobilnosti. Hkrati olajšuje dostop do mobilnosti za ljudi z majhnimi otroki. S to rešitvijo se lahko v mobilnost vključijo tako šolarji kot starši: otroci bi lahko šli v šolo, starši pa bi se udeleževali izobraževanja odraslih.

Priporočilo 6

Program EU za spodbujanje hibridnih modelov učne mobilnosti za zaposlene

Priporočamo razvoj programa EU za spodbujanje hibridnih modelov učne mobilnosti za zaposlene.

V tem programu se lahko zaposleni udeležujejo tečajev na različnih študijskih področjih. Tečaji v programu bi morali biti zaključeni v največ šestih mesecih. Lahko bi bili posebej jezikovni, lahko pa bi tudi obravnavali teme, povezane s poklici zaposlenih. S takimi tečaji lahko zaposleni dosežejo višjo raven znanja v izbranem poklicu, vključno s praktičnimi izkušnjami. Zaposleni lahko del svojega usposabljanja zaključijo na spletu, drugi del pa v tujini. Ta cilj uresničijo na izobraževalnih institucijah v tujini, na primer na univerzah, ljudskih univerzah ali centrih za poklicno usposabljanje (glede na institucije, ki obstajajo v državah). Delodajalec je dolžan zaposlenemu omogočiti dopust za obdobje, ki ga preživi v tujini, in za določen čas, ki ga porabi za spletne tečaje. Hkrati mora imeti zaposleni zagotovljeno zaposlitev, ko se vrne. Ni pa delodajalec dolžan zaposlenemu za ta čas izplačevati plače. Namesto tega mora stroške bivanja v tujini kriti sklad EU. Kriti morata biti tudi zdravstvena in socialna varnost.

Utemeljitev

Kadar zaposleni pridobivajo izkušnje v tujini, imajo od tega koristi vse strani: zaposleni lahko osebno in strokovno raste, delodajalec pa ob njegovi vrnitvi pridobi strokovno bolj usposobljenega zaposlenega. Podjetja imajo koristi od izkušenj svojih zaposlenih v tujini, kadar ti svoje znanje predajajo kolegom, na primer v obliki usposabljanja.

Ponuditi je treba hibridne modele. Ljudje v poklicnem življenju ali z otroki lahko pogosto le omejen čas preživijo v tujini. Potrebujejo prožne hibridne modele. Delodajalci morajo hkrati omogočiti zaposlenim krajši dopust, če lahko del učne izkušnje opravijo na spletu.

Za namene tega specifičnega programa ne priporočamo neposrednih izmenjav zaposlenih med podjetji EU zaradi tveganja privabljanja obetavnih kadrov in odliva možganov. Izrecno želimo spodbujati učno mobilnost prek ponudnikov izobraževanja in ne prek delovne mobilnosti. Kljub temu so izmenjave med podjetji lahko v nekaterih panogah dragocene, olajšati pa jih je mogoče prek drugih programov učne mobilnosti.

Priporočilo 7

Izboljšanje učenja jezikov z novimi tehnologijami

Evropska komisija bi morala vlagati v uporabo tehnoloških orodij (umetna inteligenca) v okviru učne mobilnosti za dopolnitev učenja jezikov. EU bi morala vlagati v digitalne tehnologije, da bi podprla učno mobilnosti skupaj z učenjem v živo. To priporočilo velja za priprave na učno mobilnost in za samo obdobje mobilnosti.

Tehnološka orodja bi morala biti brezplačna. Nove tehnologije bi bilo treba uporabljati zlasti v zgodnjih fazah učenja jezikov. Uporabiti bi jih bilo treba tako, da dosežejo vse državljane, udeležene v učni mobilnosti (npr. študente, upokoјence).

Evropska komisija bi morala obstoječo platformo EU Academy prek aplikacije dopolniti z najnovejšim razvojem na področju umetne inteligence. Posebna uporaba umetne inteligence bi lahko vključevala učenje, širitev besedišča, sinhronizirano tolmačenje in omogočanje komunikacije med uporabniki v aplikaciji.

Utemeljitev

Evropska komisija bi morala izkoristi najnovejše tehnologije za izboljšanje učenja jezikov v učni mobilnosti. Sistemi umetne inteligence lahko hitreje analizirajo učni uspeh ter razvijajo prilagojene programe učenja na podlagi potreb in spretnosti.

Priporočilo 8

Oglaševanje in spodbujanje jezikovnih programov

Evropska komisija bi morala intenzivneje oglaševati lastne obstoječe jezikovne programe ter spodbujati obstoječe jezikovne programe na nacionalni in regionalni ravni.

Ciljna skupina so vsi, ki želijo sodelovati v shemah učne mobilnosti in izkoristiti obstoječe jezikovne programe v domačih državah in državah gostiteljicah na nacionalni in regionalni ravni.

I) Pred bivanjem:

EU bi morala svoje jezikovne programe oglaševati prek ponudb po elektronski pošti, ciljnega trženja v družbenih medijih in odnosov z javnostmi.

Oblikovati bi bilo treba program mentorstva. Dodeljeni mentor bi moral podporo pri izboljševanju jezikovnega znanja zagotoviti pred bivanjem zaradi učne mobilnosti.

Oblikovati bi bilo treba tudi program ambasadorstva za ljudi, ki so že bili vključeni v učno mobilnost. Ambasadorji bodo v šolah, na univerzah in v podjetjih spodbujali učno mobilnost in obveščali o njej ter delili svoje izkušnje z učenjem jezikov.

II) Med bivanjem:

Mentor bo zagotovil lokalno podporo ob prihodu na cilj. Program mentorstva bo vključeval kulturne in jezikovne sestavine, ki bodo osebi pomagale pri učni mobilnosti.

Utemeljitev

Po statističnih podatkih (Flashbarometer, 2020) je učenje jezikov ena glavnih ovir, ki ljudem preprečuje udeležbo v shemah mobilnosti za namene učenja.

Priporočilo 9

Uvajanje in prilagajanje informacijskih centrov in storitev programa Erasmus+

Dostopnost in usklajenost informacij je pri programu Erasmus+ po našem mnenju ključni element. S sorazmernim povečanjem in spremembo namena proračuna programov Erasmus+ in Erasmus za mobilnost odraslih predlagamo, da se obstoječe infrastrukture, značilne za države članice, uporabijo za vzpostavitev uradov Erasmus+. Sklicujemo se na nacionalne in lokalne infrastrukture, ki se nanašajo na ciljno prebivalstvo: delovno neaktivno prebivalstvo, delovno aktivno prebivalstvo in mlade. Usmerjeni smo predvsem na kraje, kjer se odrasli udeležujejo programov učenja (zavodi za zaposlovanje, poštni uradi, športni klubi, socialni programi, lokalna združenja, centri za osebe z zmanjšano mobilnostjo za odrasle itd.). Za usklajevanje teh uradov bi bila nacionalna referenčna struktura pod okriljem evropskega organa referenčna točka za širjenje informacij o storitvah, ki so na voljo lokalnim uradom. Za spodbujanje teh lokalnih uradov priporočamo izvajanje strukturirane evropske komunikacije na ravni lokalnih uradov, s čimer bi nakazovali obstoj teh uradov in ponujenih storitev, z upoštevanjem vseh komunikacijskih kanalov.

Utemeljitev

Glede na mozaik evropskih programov (Eurodesk, Europe Direct itd.) se zdi, da je ključnega pomena vprašanje dostopnosti in usklajevanja informacij o programu Erasmus+. Tem lokalnim uradom bi bilo mogoče ponuditi najrazličnejše storitve (v usklajevanju z nacionalnim okvirom):

- Povezava z mrežo ljudi, ki je na voljo v državi gostiteljici, za povezanost od trenutka prihoda (jezikovna podpora, upravne informacije, svetovanje o prevozu, nastanitvi, zdravstveni oskrbi, psihološki podpori itd.) in ves čas bivanja, glede na posebne potrebe.
- Poseben poudarek na nastanitvi: skupna lokalna podatkovna zbirka, ki zagotavlja informacije o razpoložljivih, cenovno dostopnih in priporočenih nastanitvah, s pomembnim poudarkom na dostopu teh nastanitvenih možnosti za vse, tudi za invalide.
- Posebna finančna podpora, povezana s posebnimi potrebami osebe, ki se seli: zdravstvena oskrba (psihološka in fizična podpora), pomoč pri negi in varstvu otrok ter prevoz.
- Sistem jezikovne podpore pred izmenjavo in med njo.
- Vzpostavitev podporne in informacijske platforme o dostopnosti nastanitve in prevoza za ljudi s posebnimi potrebami, ki bi jih usmerjala in jim svetovala ves čas njihovega bivanja.

Priporočilo 10

Zagotavljanje prilagojene finančne podpore za vse ljudi, ki se odločijo za učno mobilnost

Priporočamo povečanje splošnega proračuna, ki bi omogočilo bolj vključujočo in večjo porazdelitev virov za udeležence v učni mobilnosti (vključno s študenti, pripravniki, zaposlenimi in delavci, pa tudi večjimi in manjšimi podjetji). Vsem bi bilo treba ponuditi priložnost, da prejmejo finančno podporo, znesek pa bi moral biti odvisen od socialno-ekonomskih dejavnikov: stroški življenja v državah gostiteljicah, finančne zmogljivosti udeležencev in posebne potrebe za telesne okvare in bolezni. To bi bilo treba izvesti z oblikovanjem skupnih evropskih meril za dodelitev, ki bodo usmerjena na osebno ozadje in socialno-ekonomske potrebe posameznikov, ki se prijavljajo za učno mobilnost (brez upoštevanja ocen). Hkrati bo posameznim udeležencem skozi celoten proces dodeljena finančna podpora. S povečanim proračunom želimo tudi spodbuditi izmenjavo zaposlenih med podjetji na podlagi finančnih potreb zaposlenih in glede na velikost podjetij. Osebe, ki ocenjuje ljudi, ki se odločijo za učno mobilnost, bi morale biti za svoje delo nagrajene.

Utemeljitev

Tako bo sistem učne mobilnosti postal bolj enakopraven, vključujoč in dostopen za vse prebivalce Evropske unije in vseh družbenih položajev, ki se želijo udeleževati učne mobilnosti, odpravljene pa bodo glavne finančne ovire za udeležbo.

Priporočilo 11

Ambasadorji za mobilnejšo Evropo

Priporočamo vzpostavitev programa ambasadorjev v vsaki državi EU. Ambasadorji bodo zadolženi za spodbujanje obstoječih programov učne mobilnosti in obveščanje o njih. V tujini bodo spodbujali mobilnost za vse vrste ciljnih skupin (otroke, študente, učence, delavce, seniorje) in v vseh vrstah organizacij (šolah, univerzah, podjetjih, združenjih itd.). Šlo bo za zaposlitev s polnim delovnim časom, plačevale pa jo bodo nacionalne agencije programa Erasmus. Proračun teh agencij bo prerazporejen tako, da bo prednost namenjena delu ambasadorjev. Ta proračun bo prilagojen potrebam države (število prebivalcev, število ljudi, ki so že upravičenci v programih mobilnosti, itd.).

Ambasadorji bodo že lahko delili svoje izkušnje z mobilnostjo. Biti morajo osebe odprtega duha z dobrimi komunikacijskimi spretnostmi. Odražati bi morali raznolikost profilov ljudi, ki gredo lahko v tujino, da se lahko vsaka skupina z njimi identificira.

Ambasadorstvo lahko traja dlje časa. Kljub temu se spodbuja redno pridobivanje novih ljudi, ki imajo sveže izkušnje z učno mobilnostjo. V zvezi s programi ambasadorjev bo potekala aktivna komunikacija (prek družbenih omrežij, promocijskih kampanj itd.).

Utemeljitev

V mnogih evropskih državah se ljudje sploh ne zavedajo obstoječih priložnosti za učno mobilnost. Ljudje so pogosto negotovi. Bojijo se izkušenj v tujini. Pomembno je spodbujati radovednost in razblinjati strah pred bivanjem v tujini. Program Erasmus+ je zelo ciljno usmerjen na določene skupine, kot so študenti. Ti dobro razumejo delovanje programa Erasmus+, druge skupine (kot so študenti, ki ne študirajo na visokošolski stopnji) pa so nekoliko izključene iz možnosti učne mobilnosti. Informacij je veliko, vendar ne dosežejo ljudi. Ambasadorji bi lahko ljudem pomagali navezati stik s tistim, kar je že na voljo. Imeti nekoga, s komer se lahko neposredno pogovoriš, ki te opogumlja in odgovarja na tvoja vprašanja, je bolj učinkovito kot brati nek dokument.

Priporočilo 12

Mentorji za lepšo dobrodošlico v državi gostiteljici

Priporočamo, da v okviru shem mobilnosti ljudem v državi gostiteljici izrazijo dobrodošlico mentorji, ki naj tudi olajšajo njihovo vključevanje. Mentor je oseba v državi gostiteljici, ki pozna nacionalno kulturo in je pripravljen novincu pomagati med njegovim bivanjem. Mentor bo osebi zagotavljal podporo že pred odhodom (informacije o nastanitvi, prevozu, upravnih postopkih idr.). Novincu bo pomagal med bivanjem, zlasti pri lokalnih postopkih. Pomagal bo tudi pri vključevanju v družabno življenje v državi. Mentorji bodo delovali prostovoljno, prejeli pa bodo nadomestilo za del svojih stroškov. Omrežja, ki podpirajo vključevanje, že obstajajo (Mreža študentov Erasmus, Erasmus Mundus, Europeers itd.), vendar le za študente. Predlagamo njihovo okrepitev, povezovanje in razširitev na druge skupine (otroci, delavci, seniorji, učenci ...). Z vzpostavitvijo platforme bi lahko mentorji in novinci lažje navezali stik.

Utemeljitev

Ljudje se lahko med izkušnjo mobilnosti počutijo izolirani. Mentorji bi jim lahko pomagali, da bi se počutili bolj varno in prijetno. Obveščenost bi bila pred odhodom v tujino zelo koristna in bi zmanjšala tovrsten strah. Ljudje bi imeli na voljo vse informacije o državi gostiteljici, hkrati pa bi vedeli, da jih bo ob prihodu nekdo pričakal. To bi pomirilo tako tiste, ki se odpravljajo v tujino, kot tudi njihove sorodnike, zlasti starše. Mentorji bi bili zlasti pomembni za ljudi, ki izkušajo učno mobilnost v neakademskih institucijah ali na podeželskih območjih.

Priporočilo 13

Za bolj zeleno učno mobilnost!

Priporočamo, da se vsem udeležencem v učni mobilnosti ponudijo spodbude za cenejši dostop

do zelenega prometa (med selitvijo v državo gostiteljico in življenjem v njej). Tako bi udeleženci imeli tudi možnost cenejšega in okolju prijaznega življenjskega sloga v državah gostiteljicah, saj bi uporabljali okolju prijazne možnosti prevoza na delo, bivali bi v okolju prijaznih hotelih itd. Evropska komisija bi udeležence o teh okolju prijaznih možnostih morala obveščati, preden se odpravijo v državo gostiteljico.

Utemeljitev

Udeležence učne mobilnosti je treba z ekonomskimi spodbudami spodbuditi k uporabi zelenih načinov prevoza med potovanjem v drugo državo, pa tudi med samim bivanjem v tej novi državi.

Priporočilo 14

Priznajmo vlogo pedagoških delavcev v učni mobilnosti!

Priporočamo, da se pedagoški delavci, ki podpirajo študente v programih učne mobilnosti, uradno priznajo kot „mednarodni koordinatorji“. Za dodatno delovno obremenitev in porabljeni čas bi morali prejeti nadomestilo. V svoji izobraževalni instituciji bi morali biti enostavno prepoznavni, deležni bi morali biti usposabljanja in prejeti potrdilo. To bi jih moralo spodbuditi, da svetujejo študentom in jim pomagajo pri programih učne mobilnosti, tudi pri upravnih postopkih, s tem pa hkrati prenašajo evropske vrednote in vizijo. Ti „mednarodni koordinatorji“ bi morali veljati za zaupanja vredne. Organizirati bi morali dejavnosti, ki skozi vse leto spodbujajo učno mobilnost.

Utemeljitev

Pedagoški delavci bi morali biti cenjeni, prepoznana pa bi morala biti njihovo dodatno delo ter zagotavljanje boljših in dostopnejših informacij in smernic o priložnostih, ki so na voljo.

Priporočilo 15

Finančna podpora za strokovni razvoj zaposlenih

Priporočamo, da EU zagotovi finančne spodbude za:

- mala in srednja podjetja, ki želijo poslati svoje zaposlene v tujino, da se tam udeležijo tečajev usposabljanja ter prinesejo znanje nazaj domov svojim kolegom in partnerjem;
- delavce (tako brezposelne kot tiste z negotovimi zaposlitvami), ki se odločijo za mobilnost zaradi usposabljanja v gostiteljskem podjetju, da nadgradijo svoja znanja in spretnosti ter napredujejo v poklicnih karierah. Gostiteljsko podjetje prejme tudi uradni evropski logotip za svoje spletno mesto.

Finančna podpora bi pokrivala fiksne stroške delavcev (npr. nastanitev, prevoz). Evropska unija, podjetja, delavec ali zaposlitveni zavod lahko sofinancira učno izmenjavo, da bi jo tako delavec ali podjetje tudi resno vzela. Raven sofinanciranja je odvisna od vrste učne mobilnosti in upravičencev. Te učne izmenjave potekajo tudi med zasebnim (npr. NVO, podjetja, organizacije) in javnim sektorjem (npr. institucije, EU) ter med drugimi vrstami delovnih področij. Sindikati in delavska združenja lahko podprejo razvoj takih programov.

Utemeljitev

Tako lahko vsako podjetje ne glede na ekonomske zmožnosti omogoči svojim delavcem udeležbo v programih izmenjave, da izboljšajo znanja in spretnosti. Poleg tega lahko vsako podjetje, ki želi gostiti delavca, to stori, ne da bi mu moralo plačati bivanje ali plačo.

Priporočilo 16

Informacije o mobilnosti delavcev v Evropi

Priporočamo, da EU vzpostavi in upravlja informacijsko platformo, namenjeno priložnostim za učno mobilnost za delavce v vseh sektorjih (zasebnem, javnem itd.). Cilj platforme je povezati podjetja in delavce, zato bi morala biti dostopna za vse. Vsak udeleženec registrira svoj portfelj: podjetja, ki želijo biti gostiteljska, zagotovijo informacije o tem, kar ponujajo, delavci pa predstavijo svoje prispevke in cilje za učno izkušnjo. Platforma bo vsebovala tudi informacije o različnih vrstah financiranja, ki so na voljo, in povezave z drugimi sorodnimi spletnimi mesti. Delavci, ki so se udeležili programa učne mobilnosti, bi morali svoje izkušnje deliti v poročilu. Ta platforma bi pripomogla k boljšemu usklajevanju izmenjave delavcev ter k bolj racionalnemu in usklajenemu vodenju upravnih postopkov.

Utemeljitev

Ta platforma bi zaposlenim omogočila izmenjavo informacij o priložnostih in načinih izvajanja teh izmenjav. Hkrati bi bila skupen prostor, v katerem bi imeli zaposleni vpogled v priložnosti za učno mobilnost, ki so na voljo na trgu.

Priporočilo 17

Ciljno usmerjene kampanje obveščanja o učni mobilnosti

Priporočamo manjše, ciljno usmerjene kampanje obveščanja za dve različni ciljni skupini: a) najstnike/štolente in b) odrasle (strokovnjake, delavce itd.). Vsaka skupina potrebuje različen pristop. Prvi instrument, ki bi ga lahko uporabili, so ambasadorji s preteklimi izkušnjami z učno mobilnostjo, ki jo prek svojih „zgodb o uspehu“ prenašajo tako najstnikom kot odraslim/strokovnjakom. Ta ukrep bi bil lahko učinkovit tudi za skupine, kot so starejši ljudje itd. Ti ambasadorji bi bili lahko nameščeni v mestnih hišah, obiskovali pa bi šole in druge kraje. Vključena bi morala biti oseba, specializirana za tehnične in praktične vidike učne mobilnosti. Drugi instrument, osredotočen na študente in mlade, bi bili lahko hibridni in ustvarjalni načini za doseg te skupin, na primer prek družbenih medijev (ključniki, spletne informacije itd.) in fizičnih informacijskih orodij o učni mobilnosti. Tovrstna kampanja bi lahko pripomogla k večji razširjenosti informacij in k učinku „snežne kepe“.

Utemeljitev

Nepoznavanje učne mobilnosti ljudem onemogoča udeležbo v njej. Z dostopom do informacij se bo udeležba razširila.

Priporočilo 18

Ukrepi in dejavnosti za spodbujanje nediskriminacije v učni mobilnosti

Razlikujemo med mladimi v šolah in odraslimi na delovnih mestih, osredotočamo pa se na odpravljanje težav v vsakem od teh okolij. Zagotavljamo, da so šole in delovna mesta prostori, v katerih so najstniki in strokovnjaki prosti diskriminacije zaradi dejavnikov, kot so starost, spol, zdravje, spolna usmerjenost, vera itd. Za doseg tega cilja mora Evropska komisija dodeliti sredstva in vire različnim vključenim stranem: gostiteljskim družinam za najstnike ter podjetjem in NVO za odrasle. Potrebne so naslednje dejavnosti: gostiteljske družine in podjetja bi morali biti pripravljeni na vse, kar je potrebno za sprejem gosta, usposobiti pa bi jih morali ljudje, specializirani za medkulturne zadeve (varuhi človekovih pravic). To je zlasti pomembno za ranljivejše skupine. Te dejavnosti lahko pomagajo izboljšati izkušnjo mobilnosti in kar najbolj zmanjšajo diskriminacijo. Hkrati bi bilo treba družinam in podjetjem zagotoviti spodbude za njihovo nadaljnjo podporo.

Utemeljitev

Pomembno je zagotoviti varnost ter „enotnost v raznolikosti“ za mobilne študente in odrasle.

Priporočilo 19

Premagovanje predsodkov s spodbujanjem bolj uravnotežene porazdelitve namestitev v programu Erasmus+

Da bi državljane spodbudili k prijavi na bolj raznolik nabor destinacij v programu Erasmus+, priporočamo ukrepanje na dveh ravneh:

1. Na institucionalni ravni EU: priporočamo, da Komisija oblikuje načela, ki bi jih morale upoštevati institucije, sodelujoče v programu Erasmus+, kadar odločajo o sporazumih o partnerstvu z drugimi izobraževalnimi institucijami in jih obnavljajo.

Kot dopolnitev tega bi lahko Komisija razvila tudi spletno platformo, na kateri lahko prijavitelji vnesejo svoja zanimanja, jezike, preference itd. in nato prejmejo predloge destinacij, ki bi bile lahko zanje ustrezne. S takim sistemom „priporočil“ bi se lahko povečala raznolikost lokacij, kar bi ljudi spodbujalo k obisku krajev, na katere sicer ne bi pomislili.

2. Na ravni države članice: priporočamo, da države članice sprejmejo ukrepe za povečanje števila udeležencev programa Erasmus+, ki jih sprejmejo. Države članice bi morale spodbuditi svoje nacionalne izobraževalne institucije, naj ponudijo več izobraževalnih programov v angleščini.

Utemeljitev

To priporočilo je pomembno iz dveh razlogov:

Če bi nekatere države članice/destinacije veljale za manj zaželene, bi razpoložljiva mesta v programu Erasmus+ lahko ostala neizkoriščena. Za nekatere države, kot je Španija, je prijav preveč, vendar bi bilo za ljudi, ki se želijo udeležiti programov Erasmus, na voljo več mest, če bi jih spodbudili k odločanju za bolj raznolike destinacije.

Če bi se ljudje odločili obiskati nove kraje, o katerih do zdaj niso imeli veliko informacij, ali če odkrivajo nove kulture, se s tem hkrati krepi njihovo razumevanje drugih kultur in odpravljajo predsodki itd.

Priporočilo 20

Ocenjevanje upravnih ovir, s katerimi se soočajo zaposleni in delodajalci, ter načini njihovega premagovanja

Priporočamo, da Evropska komisija izvede oceno ovir, s katerimi se soočajo zaposleni pri udeležbi v programih učne mobilnosti (npr. prispevki za socialno varnost, pokojnine). Komisija bi morala v svoji oceni upoštevati tudi potrebe in motivacijo delodajalcev, da napotijo svoje zaposlene v tujino. Na podlagi te ocene bi lahko Komisija predlagala nadaljnje ukrepe za premagovanje teh ovir.

Utemeljitev

Zlasti pri delavcih je prisotno tveganje, da ti zaradi prevelikega števila upravnih ovir, povezanih na primer s socialno varnostjo ali njihovo pokojnino, ne bodo mogli iti v tujino. Ali je te koristi mogoče preprosto prenesti med državami članicami? Državljeni pri reševanju teh upravnih izzivov potrebujejo podporo. Zato priporočamo, da Evropska komisija opravi študijo teh izzivov, da bi jih bilo mogoče učinkovito obravnavati.

Priporočilo 21

Spodbujanje ciljno usmerjene komunikacijske strategije za program Erasmus+

Priporočamo, da se vsi državljani EU v prihodnjih treh letih seznani s programom Erasmus+. To bi bilo treba doseči z vzpostavitvijo učinkovite komunikacijske strategije, ciljno usmerjene na določene skupine, ki ne poznajo programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota. To so med drugim invalidi, delavci, brezposelni, finančno zapostavljeni, ljudje na podeželskih območjih, ljudje brez terciarne izobrazbe in ljudje, ki jim grozi socialna izključenost.

Utemeljitev

Za učno mobilnost je na voljo veliko priložnosti in programov, kot sta Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota. Poleg tega so bila razvita tudi informacijska vozlišča, kot sta platforma in aplikacija Erasmus+. Vendar pa te informacije niso preprosto dostopne in ne dosegajo vseh ustreznih skupin. Zato priporočamo določitev cilja, da se v treh letih dosežejo vsi državljani EU z uvedbo prilagojenih kampanj za doseganje določenih ciljnih skupin, ki morda nimajo dostopa do trenutno razpoložljivih informacij ali pa jih ne morejo koristiti.

Ocena priporočil

Državljani so vsa priporočila ocenili na lestvici od 1 do 6. Vrednost 1 pomeni „priporočilu močno nasprotujem“, vrednost 6 pa pomeni „priporočilo močno podpiram“. Lahko so se tudi odločili, da ocene ne bodo podali.

Št.	Priporočilo	Povprečje
1.	Sporazumevalni jezik (lingua franca) kot orodje za učno mobilnost	5,0
2.	Večjezična Evropa v vsakdanjem življenju	4,8
3.	Širitev obstoječih programov učne mobilnosti za ljudi vseh starosti in socialno-ekonomskih slojev	4,8
4.	Spodbujanje globljega povezovanja sektorja poklicnega usposabljanja po vsej EU	4,8
5.	Omogočanje učne mobilnosti za družine	3,9
6.	Program EU za spodbujanje hibridnih modelov učne mobilnosti za zaposlene	4,8
7.	Izboljšanje učenja jezikov z novimi tehnologijami	4,4
8.	Oglaševanje in spodbujanje jezikovnih programov	4,9
9.	Uvajanje in prilagajanje informacijskih centrov in storitev programa Erasmus+	4,9
10.	Zagotavljanje prilagojene finančne podpore za vse ljudi, ki se odločijo za učno mobilnost	4,7
11.	Ambasadorji za mobilnejšo Evropo	4,9
12.	Mentorji za lepšo dobrodošlico v državi gostiteljici	5,0
13.	Za bolj zeleno učno mobilnost!	4,5
14.	Priznajmo vlogo pedagoških delavcev v učni mobilnosti!	4,8
15.	Finančna podpora za strokovni razvoj zaposlenih	4,9
16.	Informacije o mobilnosti delavcev v Evropi	5,1
17.	Ciljno usmerjene kampanje obveščanja o učni mobilnosti	5,0
18.	Ukrepi in dejavnosti za spodbujanje nediskriminacije v učni mobilnosti	4,4
19.	Premagovanje predsodkov s spodbujanjem bolj uravnotežene porazdelitve namestitev v programu Erasmus+	4,6

20.	Ocenjevanje upravnih ovir, s katerimi se soočajo zaposleni in delodajalci, ter načini njihovega premagovanja	4,8
21.	Spodbujanje ciljno usmerjene komunikacijske strategije za program Erasmus+	5,0